

Minister Finansów

Warszawa, 25 września 2024 roku

Sprawa: Odpowiedź na interpelację nr 4603
Pana Posła Ryszarda Petru
dotyczącą fundacji rodzinnych
Znak sprawy: DD6.054.8.2024
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 4603 w sprawie fundacji rodzinnych¹, wniesioną 4 września br. przez Pana Posła Ryszarda Petru, uprzejmie przedstawiam poniższe wyjaśnienia.

Przedmiotową interpelacją skierowano pytania dotyczące zasad opodatkowania fundacji rodzinnych, powołując się wątpliwości związane z zapowiedzią zmian tych zasad.

Odpowiadając na pytania, których przedmiotem jest przyczyna planowanych zmian oraz możliwość zastosowania istniejących mechanizmów kontrolnych, służących ustalaniu i eliminowaniu nieprawidłowości w sytuacji nadużywania przepisów dla osiągnięcia korzyści podatkowej (pytania pierwsze i trzecie), podkreślenia wymaga rozgraniczenie dwóch wartości – dążenia do zapewnienia spójności i adekwatność rozwiązań podatkowych oraz eliminowania nieprawidłowości oraz nadużyć.

Rozwiązania podatkowe mają służyć adresatom, czyli podatnikom, zgodnie z założeniami ustawodawcy. Kwestia ta powinna być przedmiotem samodzielnej troski ustawodawcy, gdyż nie można przyjąć, że demokratyczne państwo prawa *a priori* dopuszcza świadome przyjmowanie przepisów skonstruowanych w sposób umożliwiający ich nadużywanie. Należy zatem wyraźnie zaznaczyć, że założeniem jest funkcjonowanie spójnego i szczelnego systemu prawa podatkowego, a istnienie luk świadczy o braku ziszczenia się najważniejszych założeń systemu prawnego, za jakie niejednokrotnie uznaje się jego spójność i zupełność.

Wskazania wymaga, że proces wykrywania nieprawidłowości w rozliczeniach podatkowych, w tym objętych kwalifikacją jako unikanie opodatkowania,

¹ o których mowa w ustawie z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (Dz. U. poz. 326, z późn. zm.), dalej: „ustawa o fundacji rodzinnej”.

jest w istocie tożsamy dla danej grupy podatników, objętych określonym podatkiem i opiera się – w przypadku podatków dochodowych i fundacji rodzinnych – przede wszystkim o analizę specjalistyczną sygnałów wynikających z informacji zawartych: po pierwsze, w raportowaniu schematów podatkowych (tzw. MDR – Mandatory Disclosure Rules – art. 86a i nast. Ordynacji podatkowej²), po drugie, we wnioskach Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej składanych do Szefa KAS w trybie art. 14b par. 5b Ordynacji podatkowej (tzw. uzasadnione przypuszczenie unikania opodatkowania), po trzecie, we wnioskach o wydanie opinii zabezpieczającej z art. 119w i nast. Ordynacji podatkowej.

Ponadto, proces analityczny obejmuje wszystkie działania związane z oceną danych zawartych w deklaracjach i informacjach, składanych organom KAS przez podatników – w tym zakresie fundacje rodzinne nie są grupą, której dotyczyłyby rozwiązania szczególne.

Istnienie adekwatnych narzędzi analitycznych, wskazanych choćby powyżej, uzupełniane ekspercką wiedzą pracowników MF i KAS, którzy posiadają doświadczenie w zakresie odpowiednich podatków oraz znają praktyczne strony przeciwdziałania unikaniu opodatkowania, nie powinno *per se* powstrzymać ustawodawcę od bieżącego weryfikowania stanu prawa podatkowego i podejmowania stosownych kroków, w tym inicjatyw legislacyjnych.

Uprzejmie informuję, że mając na uwadze treść art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy o KAS³, do zadań Krajowej Administracji Skarbowej należy prowadzenie działalności analitycznej, prognostycznej i badawczej dotyczącej zjawisk występujących we właściwości KAS oraz analizy ryzyka. Szef KAS posiada ponadto w związku z przeciwdziałaniem unikaniu opodatkowania, kompetencję opiniodawczą w ramach procedury wydawania interpretacji indywidualnych. Zgodnie bowiem z dyspozycją 14b § 5c Ordynacji podatkowej, organ uprawniony do wydania interpretacji indywidualnej zwraca się do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej o opinię w zakresie, o którym mowa w § 5b, chyba że stan faktyczny lub zdarzenie przyszłe odpowiadają zagadnieniu, które było przedmiotem uzyskanej uprzednio opinii Szefa Krajowej Administracji Skarbowej.

W okresie do dnia 12 września 2024 r., Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej przekazał Szefowi KAS do **zaopiniowania 120 wniosków o wydanie interpretacji indywidualnej**, dotyczących fundacji rodzinnej, gdy w ocenie organu interpretacyjnego przedstawione we wniosku okoliczności wskazywały, że zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 119a i następne Ordynacji podatkowej (stan na dzień 12 września 2024 r.).

W 70 sprawach (na 120 przekazane wnioski; w tym 13 oczekuje na rozpoznanie) Szef KAS stwierdził, że w stosunku do zdarzenia przyszłego, przedstawionego w przekazanym do zaopiniowania wniosku o wydanie interpretacji indywidualnej **istnieje uzasadnione przypuszczenie, o którym stanowi art. 14b § 5b pkt 1 Ordynacji podatkowej, tj. przypuszczenie, że wskazane elementy mogą stanowić czynność lub element czynności określonej w art. 119a § 1 ww. ustawy** (stan na dzień 12 września 2024 r.). Należy jednak zaznaczyć, że tryb opiniodawczy,

² ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2383, z późn. zm.) – dalej: „Ordynacja podatkowa”.

³ ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. 2023 poz. 615, z późn. zm.) – dalej: „ustawa o KAS”.

o którym mowa w powyższym akapicie, nie jest w żaden sposób związany (nie implikuje) stosowania w konkretnej sprawie – opisanej na gruncie wniosku o wydanie interpretacji indywidualnej – art. 119a Ordynacji podatkowej.

Ponadto, Ministerstwo Finansów odnotowało obecność w przestrzeni publicznej wielu sygnałów alarmujących o istnieniu ww. zjawiska⁴.

Odpowiadając na pytania dotyczące zapowiadanych propozycji zmian w zasadach opodatkowania fundacji rodzinnych, podkreślenia wymaga ich wstępny charakter. Obecnie koncepcje te są konsultowane z przedstawicielami środowiska firm rodzinnych.

Postępy procesu legislacyjnego opublikowane zostaną na stronie Rządowego Procesu Legislacyjnego⁵.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

Jarosław Neneman
Podsekretarz Stanu

⁴ przykładowo, Mec. Paweł Tomczykowski, partner zarządzający w kancelarii Tomczykowski Tomczykowska, „Fundacja rodzinna jest z nami od niemal roku”, Dziennik Gazeta Prawna, 26 marca 2024 r.: „Mam jedną, ale fundamentalną obawę i zarazem troskę. Wielu przedsiębiorców i inwestorów zakłada fundacje rodzinne, wielu prawników oferuje doradztwo przy ich zakładaniu. Niestety w pewnych sytuacjach głównym motywatorem są korzyści podatkowe. By nie wchodzić w szczególności: z oczywistych względów to może się zemścić w przyszłości. Niewłaściwe rozumienie aspektu sukcesyjnego fundacji rodzinnej, jej idei i celu samej ustawy, a w zamian wykorzystywanie jej do celów transakcyjnych może mieć negatywne konsekwencje. W skali mikro – stworzyć ryzyko zastosowania klauzuli ogólnej obejścia prawa podatkowego. W skali makro – zmusić ustawodawcę do refleksji nad zasadami opodatkowania zarówno fundacji, jak i jej beneficjentów” - <https://podatki.gazetaprawna.pl/artykuly/9470895,fundacja-rodzinna-jest-z-nami-od-niemal-roku.html>;

Prof. dr hab. Adam Mariański, wypowiedź przytoczona w artykule „Uwaga na optymalizacje w fundacji rodzinnej”, Prawo.pl, publikacja 7 listopada 2023 r.: „Należy mieć świadomość, że fundacja rodzinna założona w celach optymalizacyjnych jest olbrzymim ryzykiem. Tymczasem z naszych obserwacji wynika, że znaczna część fundacji nie realizuje podstawowych celów określonych w art. 2 ustawy o fundacji rodzinnej, czyli gromadzenia mienia, zarządzania nim w interesie beneficjentów oraz spełniania świadczeń na rzecz beneficjentów. Według najnowszych danych, wpłynęło już ok. 800 wniosków o rejestrację fundacji. Szacuje się, że ok. 300-400 fundacji mogło zostać założonych wyłącznie w celach transakcyjnych, czyli np. inwestycji na giełdzie czy sprzedaży udziałów w spółkach bez podatku. I takie proste sytuacje mogą podlegać pod klauzulę przeciw unikaniu opodatkowania. Za dwa-trzy lata możemy spodziewać się wzmożonych kontroli

i sporów w tym zakresie” - <https://www.prawo.pl/podatki/fundacja-rodzinna-a-optymalizacje-podatkowe-kiedy-powstaje-ryzyko-sporow,523835.html>

⁵ <https://legislacja.rcl.gov.pl/>